

FİLOLOGİYA

UOT 82

MÜSTƏQİLLİK İLLƏRİNDƏ MİLLİ ÜNSÜRLƏRLƏ FORMALAŞAN SOYADLAR VƏ ONLARIN ÜSLUBİ XÜSUSİYYƏTLƏRİ

Nərmin QOCAYEVA*

Məqalə redaksiyaya daxil olmuşdur: 18 oktyabr 2021; çapa qəbul edilmişdir: 5 noyabr 2021; online-da çap edilmişdir: 29 dekabr 2021.

Received: 18 th October, 2021; accepted: 5 th November, 2021; published online: 29 th December, 2021.

Açar sözlər: onomastik vahidlər, soyadlar, fəmiyyə, nəsr əsərləri, üslubi çalar, köməkçi adlar, milli soyad sonluğu, soyadların üslubi xüsusiyyətləri

Giriş

Xalqın milli kimliyinin əsas əlaməti hesab olunan və ulu soykökdən miras qalan soyadların bədii əsərlərdə tədqiqi dilimizi və tariximizi öyrənmək baxımından xüsusi əhəmiyyətə malikdir. Antroponimlərin müəyyən bir qrupunu da belə soyadlar təşkil edir. Azərbaycan dilinin izahlı lüğətlərində soyad sözünün mənası bu cür izah olunur: "Şəxsi addan başqa nəslən verilən ad; fəmiyyə" (1, s. 41). Soyadlar bu və ya digər bir ailəni başqasından fərqləndirməklə yanaşı, həmin nəslin tarixini də qoruyub saxlayır. Soyadlar insana ulu soykökdən miras qalmışdır və nəslin, kökün ulu adını bildirir. Bəzi tədqiqatçılar soyad sözü ilə fəmiyyə sözünün eyni məna ifadə etdiyini qeyd edir, bəzilərinə görə isə bu iki söz bir-birindən fərqlənir. A.Bağirovun fikrincə, soyad fəmiyyəyə nisbətən geniş məna ifadə etməklə, nəslin, kökün ulu adını bildirir, heç zaman dəyişməyə məruz qalmır. Ancaq fəmiyyə insan həyatının müəyyən mərhələsində dəyişə, yaxud qoşalaşa bilər (6, s. 36). A.Paşayev "Azərbaycan antroponimikası" adlı monoqrafiyasında qədim türklərdə soyadlardan istifadənin tarixi qədimliyinə aid faktlar gətirir: "XIX əsrdə türk xalqlarında "fəmiyyə" termini və rus formantlı soyadları meydana gəlsə də, bu termin funksiyasını yerinə yetirən soy – ailə-nəsil adları ən qədim dövrlərdən mövcud olmuşdur" (22, s. 61). Fikrini davam etdirərək qeyd edir ki, "Tarixi faktlar göstərir ki, istər qədim türklərdə, istərsə də ərəb və ruslarda həm ata adı, həm də soyadlardan istifadə, ilk növbədə, hakim təbəqələri ilə əlaqədar olmuşdur. Onlar ictimai həyatın məhsulu olsa da, bir ictimai mühitdə hamiyə eyni dərəcədə xidmət edə bilməz.

Soyadlarının bir mühitdə mənsub olduğu xalqın bütün vətəndaşlarına qeyri-bərabər şəkildə xidmət etməsi faktları bütün xalqlarda, o cümlədən bizdə də, ruslarda da eyni səciyyəyə malik olmuşdur. Soyadlardan istifadə kütləviləşdikdən sonra hamısına eyni dərəcədə xidmət etmişdir" (22, s. 55-56). Beləliklə, soyadların meydana gəlməsini əksər tədqiqatçılar cəmiyyətdə insanların çoxalması və adların azlıq təşkil etməsi ilə əlaqələndirirlər.

Aparduğumuz tədqiqatlar bunu deməyə əsas verir ki, Azərbaycan dilçiliyində XIX əsrə qədər fəmiyyə ləkəmindən istifadə olunmayıb. Onun əvəzinə ata adlarından, köməkçi adlardan və nisbələrdən istifadə olunmuşdur. "Kitabi-Dədə Qorqud" dastanında biz ata adının soyad kimi işlənməsinə çox rast gəlirik. Məsələn, *Ulaş oğlu Salur Qazan*,

* doktorant, Bakı Avrasiya Universiteti
e-mail: qocayeva.nermin1991@gmail.com

Qazlıq Qoca oğlu Yeynək, Qaragünə oğlu Qarabudaq və s. Tədqiqatçı alimlərimizdən A.Qurbanov, M.Çobanov da fəmiliaların XIX əsrdən etibarən təşəkkül tapdığını, H.Həsənov isə daha əvvəl – XVIII əsrdə formalaşdığını qeyd edir. M.Çobanov fəmilialardan bəhs edərkən onların müxtəlif xalqlarda müxtəlif zamanlarda formalaşdığını qeyd edir (10, s. 85). Azərbaycan Respublikası müstəqillik qazandıqdan sonra soyadlar sistemində də dəyişikliklər oldu. Belə ki, soyad termini fəmiya termininə nisbətən daha çox üstünlük qazandı.

Onomastika sahəsində mövcud olan əsas problemlərdən biri də soyad sonluqlarının milli ünsürlərlə əvəz olunmasıdır. Y.Cəfərlinin fikrincə, müasir anlamda nəsil adı bildirmənin şərtlərinə tam cavab verdiyinə görə -lı⁴ və sıfır formantının milli soyad sonluğu kimi seçilməsi daha məqbul olardı (8, s. 10).

1. Soyadların üslubi xüsusiyyətləri

"Onomastik vahidlər üslubi tədqiqat üçün də zəngin material verir. Belə ki, adların bədii əsərlərdə seçilib işlədilməsi, onların bədii əsərdə daşdıqları müxtəlif funksiyalarının aşkar edilməsi, ədəbi əsərin növündən asılı olaraq onomastik adlardan istifadə edilməsi və s. kimi məsələlərlə yanaşı, bədii obrazlar yaradılmasında adların rolunun düzgün müəyyənəndirilməsi də xüsusilə əhəmiyyətlidir" (21, s. 282). Digər onomastik vahidlər kimi soyadlar da bədii əsərlərdə müəyyən üslubi funksiya daşıyaraq, yazıçının bədii məqsədlərinə xidmət edir. Q.Mustafayeva yazır ki, "adətən, adı danışıq üslubunda, səmimi münasibətlərdə müəyyən bir şəxsin fəmiliası yox, adı çəkilir. Fəmilialardan isə, əsasən, rəsmi üslubda istifadə olunur. Buna görə də bədii əsərdə bir surətin digər bir surətin adını və fəmiliasını deməsindən asılı olaraq, onun başqalarına münasibəti anlaşılır" (19, s. 58).

Biz isə belə hesab edirik ki, soyadlar xarakterlərin açılmasında, obrazların daxili aləminin verilməsində də müəyyən rol oynayır. Xüsusilə də sovet dövründə yazılan bədii nəsr nümunələrində biz bunun şahidi oluruq. Yazıçılar mənfi surətləri fərdiləşdirmək və komik çalar yaratmaq üçün mənfi mənə ifadə edən, uydurma soyadlardan istifadə etmişlər. M.Cəlalin yaradıcılığında *Keçiyev, Cinayətov, Kəmtərov, Kəmfürsətoğlu* və s., S.Rəhimovun əsərlərində *Gülməliyeva* və s. buna nümunədir. Sovet dövründən fərqli olaraq, müstəqillik illərində belə soyadlardan demək olar ki, çox az hallarda istifadə olunub. Daha çox real həyatdan alınma soyadlara üstünlük verilib. Bu cür soyadlardan istifadə etməklə yazıçı obrazı oxucunun nəzərinə daha canlı, daha real çatdırmağa çalışır, bir növ bu adların köməyi ilə müəyyən üslubi çalarlıq yaradır. Obraza olan müəyyən münasibətə görə bəzi soyadlar ya qısaldılır, ya da uzadılır. Məsələn, "*Millət vəkili Hasan Kərim oğlu Kərimoviçin kürəkəni, tanınmış yazıçı Rüfətin itməyi ilə bağlı rayon prokurorluğunda cinayət işi açılıb*" (15, s. 41). Nümunədə işlənən Kərimov soyadını müəllif bilərəkdən obrazın xarakterinə uyğun olaraq *Kərimoviç* kimi işlətməmişdir.

Üslubi məqsədlərdən biri də yazıçıların öz əsərlərində obrazları onların adları ilə deyil, soyadları ilə təqdim etmələridir. Əsasən, ziyalılara, yüksək rütbə sahiblərinə hörmət əlaməti olaraq, onlara soyadları ilə müraciət olunur. Məsələn, A.Məsudun "*Azadlıq*" romanında deyilir: "*Mən üzr istəyirəm... Bu akademik Siracovun evidir?*" və ya əsərin başqa bir yerində oxuyuruq ki, "*Mən həkiməm. Psixator Veyisov*".

Bəzən yazıçılar komik çalar yaratmaq üçün obrazın xarakterinə, davranışına uyğun olaraq uydurma soyadlardan istifadə edirlər. Məsələn, İ.Hüseynovun "*İsahəq, Musahəq*" əsərində oxuyuruq: "*Bir dəfə Yazıçılar İttifaqında keçirilən dərnəkdə dekanımız Həbibulla onu Səfəquluyev əvəzinə "səfəquluyev" çağıranda, ürəkdən gülən dərnək üzvlərindən biri də mən oldum*" (23, s. 424).

Bu dövrə aid nəsr əsərlərində olan soyadların üslubi xüsusiyyətlərindən biri də onların cəm şəklində işlənərək nəslin bütün üzvlərinə şamil olunmasıdır. Yazıçı bununla da həmin nəslin xarakteri barədə oxucuda müəyyən təsəvvür yaradır. Məsələn, "Mən

özlüyümdə müşahidə etmişəm ki, Cəmillilər və Həmidzadələr adlanan bu iki qardaş nəsil arasında nəsə bir sərnlilik var. Bir-birlərinə üzde "əmioğlu" desələr də, münasibətlərində nəsə doğmalığ, yaxınlıq hiss olunmur" (25, s. 10).

Bəzən də soyadlar təkrar işlənməsin deyə iki və ya daha artıq obrazın adları bir soyadla işlənir. Məsələn, "Bakıda yaşayan Azər və Bəxtiyar Həmidzadə qardaşları bir əvvəl Türkerən kəndinə gəliblər" (25, s. 10).

2. Soyadların leksik-semantik xüsusiyyətləri

Bu dövrə aid nəsr əsərlərindəki soyadları leksik-semantik mənalarına görə aşağıdakı kimi qruplaşdırmaq olar:

1. Şəxs adları əsasında düzələn soyadlar. Bu dövrə aid bədii nəsr əsərlərində əksər soyadlar bu yolla yaranmışdır. S.Səxavətin "Rəmiş" hekayəsində *Elnur Abbasov*, *Qədir Rüstəmov*, E.Elatlının "Pəncərədə görünən kölgə" əsərində *Qanbay Qasımlı*, *Mahir Talibov*, *Rafael Vəliyev*, *Zeynalov*, *Nemət Sabirli*, A.Məsudun "Azadlıq" romanında *Qulam Hüseynli* və b. göstərmək olar.

2. Titullar əsasında formlaşan soyadlar. Belə soyadların bəziləri təkcə titullardan, bəziləri şəxs adı ilə titulların birləşməsindən düzəlmişdir. V.Yolçuyevin "Sonuncu ölən ümidlərdir" romanında *Abbas Şeyxzadə*, E.Elatlının "Xəyanət" romanında *Niyazi Məlikxanlı*, *Telman Əmirəliyev*, M.Niyarlının "Qürbətə aparan qatar" hekayəsində *Əli Əlibəyov* buna nümunədir.

3. Yazıçıların uydurduğu soyadlar. Bu cür soyadlar üslubi çalar daşıyaraq yazıçıların müəyyən məqsədlərinə xidmət edir. Adətən, belə soyadlar mənfi obrazlara verilir və onların daxili aləmi ilə bağlı olaraq, hər hansı bir çatışmayan cəhətinin tənqidinə yönəlir. Müstəqillik illərinə aid nəsr əsərlərində belə soyadlara çox nadir hallarda rast gəlik. Məsələn, İ.Hüseynovun "İsahəq, Musahəq" əsərində *Bəkir Səfquluyev*, E.Elatlının "Xəyanət" romanında *Elnur Qatarlı* buna nümunədir.

Müstəqillik illərində nəsr əsərlərinə verilən soyadlar müxtəlif vasitələrlə düzəlir:

1. -lı şəkilçisi ilə düzələn soyadlar. Milli morfoloji ünsürlərlə soyadlar yaradılması müstəqillik illərində Azərbaycan soyadlar sistemində mühüm yer tutur. A.Qurbanov qeyd edir ki, "bu morfemlərlə yaradılmış familiyalar həm məzmun, həm də formaca daha münasibdir" (22, s. 42). "Tarixi qaynaqlara əsaslanaraq, bu formata hələ XVII əsrə dair mənbələrdə azərbaycanlılara məxsus nəsil, tayfa adlarının tərkibində rast gələ bilirik: *Xəzərli*, *Çavuşlu* və s." (22, s. 119).

Real həyatda olduğu kimi, bədii nəsr əsərlərində də milli ünsürlərlə düzələn soyadlara tez-tez rast gəlik. E.Elatlının "Xəyanət" romanında *Niyazi Məlikxanlı*, *Ramin Əlibəyli*, *Fazil Məmmədli*, *Qanbay Qasımlı*, *Nemət Sabirli*, *Elnur Qatarlı*, *Səyavuş Nəzərli* kimi obrazların soyadları milli ünsürlərlə düzəlmişdir: "Bu işdə təkcə Ruslan deyil xəyanətkar. Elə Məlikxanlının özünü götürək. Ona o boyda iş tapşırırdılar. İmkan yaratmışdılar ki, xalqına, dövlətinə xeyir versin. Ancaq o, iş görmək əvəzinə görün nə qədər obyektlər açıdırıb özü üçün..." (12, s. 362). "Artıq *Qanbay Qasımlı podpolkovnik rütbəsində idi*" (12, s. 34). Nümunələrdən də göründüyü kimi, milli ünsürlərlə düzələn soyadlara maraqlı yazıçıların da diqqətindən yayınmamış, əsərlərində belə soyadlara yer ayırmışlar ki, bu da milli özünüdərkə bağlıdır.

2. -ov, -yev, -ova, -yeva şəkilçiləri ilə düzələn soyadlar. XIX əsrdə dilimizə rus dilinin təsiri ilə keçən bu şəkilçilər vasitəsilə yaranan soyadlar müstəqillik illərində də aparıcı mövqedədir. Demək olar ki, həm Azərbaycan dilinin soyadlar sistemində, həm də bu dövrə aid bədii nəsr əsərlərində işlənen soyadların əksəriyyəti bu şəkilçilər vasitəsilə düzəlmişdir. E.Elatlının "Xəyanət" romanında *Ələsgər Atayev*, *Ağatural Binyatov*, *Həsənəğa Nurəhmədov*, *Ruslan Dadaşov*, *Mahir Talibov*, *PərvizSeyidli*, "Şokalad paylayan" hekayəsində *Zülfüyə Mehdiyeva* və s.

3. -zadə şəkilçisi ilə düzələn soyadlar. Fars dilindən dilimizə keçən bu şəkilçiyə müstəqillik illərinə aid bədii nəsr nümunələrində milli və rus mənşəli formantlarla müqayisədə az rast gəlinir. Nəsr nümunələrindən fərqli olaraq, dilimizin soyadlar sisteminə bu şəkilçilərdən çox istifadə olunur. E.Elatlının "Xəyanət" romanında *Əlisəttar Muradzadə*, "Xəstə ruhlar" romanında *Azər və Bəxtiyar Həmidzadə qardaşları*, *Həmid-ağa Həmidzadə*, V.Yolçuyevin "Sonuncu ölən ümidlərdir" romanında *Abbas Şeyxzadə*, S.Səxavətin "Qaçacaq" romanında *Ələkbər Salahzadə*, *Yusif Əzimzadə*, *Camal Yusifzadə və b.* buna nümunə ola bilər.

4. Oğlu və ya qızı morfemlərinin ata adları ilə birləşməsindən yaranan soyadlar. Son zamanlar belə soyadların real həyatda artmasının şahidi oluruq. Lakin müstəqillik illərinə aid nəsr əsərlərinin dilində belə adlar azlıq təşkil edir: *Ruhiyyə Ziyadxan qızı* (20, s. 4), *Nailə Seyidəli qızı* (23, s. 411), *Çingiz Əlioğlu* (11, s. 15.) və s.

5. Sıfır formantlı soyadlar. Belə soyadların yaranmasında heç bir şəkilçidən istifadə olunmur. Məsələn, S.Səxavətin "Qaçacaq" roman-memuarında *Əhəd Muxtar*, *Tofiq Bayram*, *Rauf Soltan* (11, s.15) və s.

Nəticə

Müstəqillik illərində yazılı ədəbiyyatda işlənən soyadlar da digər onomastik vahidlər kimi dilimizin, həyat tərzimizin canlı şahidləri olaraq müəyyən dil faktlarının daşıyıcılarındanır. Onların tədqiqi dövrümüz haqqında zəngin material verməklə yanaşı, bədii obrazların yaradılmasında da əhəmiyyətli rol oynayır. Bu dövrə aid nəsr nümunələrində işlənən soyadların əsas səciyyəvi xüsusiyyətləri onların real həyatdan alınması, asan, di-ləyatımlı olması, eyni zamanda, oxucu tərəfindən yadda qalan olmasıdır. Bu dövrdəki nəsr nümunələrini əvvəlki dövrlərdə yazılan bədii əsərlərlə müqayisə etdikdə görürük ki, müstəqillik illərində milli ünsürlərlə formalaşan soyadlar daha çoxdur.

ƏDƏBİYYAT

1. Azərbaycan dilinin izahlı lüğəti. IV c., Bakı: Şərq-Qərb, 2006, 712 s.
2. "Azərbaycan" ədəbi bədii jurnalı. 2016, № 6, 192 s.
3. "Azərbaycan" ədəbi bədii jurnalı. 2018, № 12, 207 s.
4. "Azərbaycan" ədəbi bədii jurnalı. 2015, № 3-4, 192 s.
5. Azərbaycan onomastikasında gedən proseslər. Respublika konfransının materialları, 25 may 2007, Bakı, 2008, 2008, 68 s.
6. Bağirov A. Onomalogiya problemləri. I c., Bakı: Elm və təhsil, 2010, 436 s.
7. Bağirova F. Azərbaycan bədii onomastikasının bəzi məsələləri // Azərbaycan onomastikası problemlərinə həsr olunmuş II elmi-nəzəri konfransın materialları. Bakı: APİ nəşri, 1988, 307 s.
8. Cəfərli Y. Azərbaycan dilinin onomastikası müstəqillik dövründə. Bakı: Elm və təhsil, 2014, 386 s.
9. Cəfərova Z. Tarixi romanlarda onomastik vahidlər // Azərbaycan onomastikası problemləri II. Bakı: APİ nəşri, 1988, 307 s.
10. Çobanov M. Familiya, Təxəllüs. Tbilisi, 1987, 92 s.
11. Elatlı E. "Xəyanət" romanı. Bakı: Qanun, 2015, 135 s.
12. Elatlı E. "Xəstə ruhlar" romanı. Bakı: TEAS Press Nəşriyyat evi, 2019, 404 s.
13. Hüseynova H. Bədii əsərlərdə onomastik vahidlərin rolu. Bakı: ADPU nəşriyyatı, 2017, 190 s.
14. Mikayılova Ə. Onomastik vahidlərin üslubi imkanları. Bakı: Memar NəşriyyatPoliqrafiya, 2008, 302 s.
15. Muğanna İ. Seçilmiş əsərləri. 6 cildə, V c., Bakı: Avrasiya-press, 2009, 480 s.
16. Mustafayeva Q. Adların üslubi imkanlar. Bakı: APİ nəşri, 1990, 98 s.
17. Mustafayeva Q. Bədii dildə antroponimlərin ekspressivliyi // Azərbaycan onomastikası

- problemləri, II, Bakı: APİ nəşri, 1988, 307 s.
18. Mustafayeva Q. S. Rəhimovun romanlarında antroponimlərin üslubi-lingvistik xüsusiyyətləri // Azərbaycan onomastikası problemləri, VIII, Bakı: APİ nəşri, 2000, 151 s.
19. Nuriyeva M. Onomastik vahidlərin obrazlılıq imkanları // Azərbaycan onomastikası problemləri, II. Bakı: APİ nəşri, 1988, 307 s.
20. Qiyas Ə. “Qara işıq” // “Azərbaycan”, 2018, № 12, s.4- 41.
21. Qurbanov A. Azərbaycan onomologiyasının əsasları”. II c., Bakı: Elm və təhsil, 2019, 436 s.
22. Paşayev A. Azərbaycan antroponimikası. Bakı: Elm və təhsil, 2015, 320 s.
23. Plyus bədii yaradıcılıq (ədəbi almanax). II kitab. Bakı: Elm və təhsil, 2018, 500 s.
24. Verdiyeva Z. Bədii surətin xarakterini əks etdirən adlar // Azərbaycan onomastikası problemlərinə həsr olunmuş II elmi-nəzəri konfransın materialları. Bakı: APİ nəşri, 1988, 307 s.
25. Elatlı E. “Pəncərədə görünən kölgə”. (<https://www.kitabyurdu.org>)
26. Məsud A. “Azadlıq” romanı. <https://www.afaqmesud.az>
27. Yoluçuyev V. “Bir ovuc torpaq” romanı. <https://www.kitabyurdu.org>

Резюме

Нармин Годжаева

*Фамилии, образованные национальными элементами в годы независимости,
и их стилистические особенности*

В статье рассматриваются фамилии, их значение, различные особенности, в том числе предпочтение фамилий с национальным элементом в годы независимости и т. д. был проинформирован. При этом обсуждались стилистические возможности и лексико-семантические особенности фамилий, используемых в прозаических произведениях, написанных в годы независимости. По лексико-семантическим признакам фамилии делятся на разные группы и объясняются на примерах. В статье также обсуждается происхождение фамилий.

В статье также показано, что фамилии, образованные с национальными элементами, ценны как индикатор национальной идентичности народа и источник, хранящий историю его языка. На примерах также объясняются различные способы образования фамилий в азербайджанской прозе. В реальной жизни было замечено, что фамилии, возникающие из комбинации морфем сына или дочери с именами отца, в последнее время в реальной жизни увеличились. Однако фамилии с суффиксом «заде», перешедшие с персидского на наш язык, в прозе лет независимости встречаются реже, чем в национальной и русской формах.

Положительные и отрицательные черты фамилий наиболее очевидны в вымышленных выражениях. Как следует из названия, такие имена не входят в нашу национальную систему имен, а просто созданы любым писателем в соответствии с идеей и сутью произведения. Вымышленные фамилии, являющиеся показателем индивидуального творчества писателя, обладают богатым стилистическим потенциалом. Таким образом, вымышленные имена, как и личные имена, служат для создания определенной эмоциональности и гармонии в языке. Вымышленные фамилии в произведениях искусства являются знаками различных фонетико-стилистических особенностей и средств выражения.

Наконец, можно сказать, что фамилии в азербайджанском языке структурно и семантически богаты, а также стилистически разнообразны.

Ключевые слова: ономастические единицы, фамилии, фамилии, прозаические произведения, стилистические оттенки, вспомогательные имена, окончания национальных фамилий, стилистические особенности фамилий.

Summary

Narmin Gojajeva

*Surnames Formed by National Elements During the Years
of Independence and Their Stylistic Features*

The article considers surnames, their meanings, distinctive features, including the preference of surnames with a national element in the years of independence, and so on. was informed. Stylistic possibilities and lexical-semantic peculiarities of surnames used in prose works, written in the years of independence

were discussed. According to lexical-semantic signs, surnames are divided into different groups and explained by examples. The article also discusses the origin of surnames.

The article also shows that surnames formed with national elements are valuable as an indicator of the national identity of a people and a source that stores the history of its language. Examples also explain the different ways of forming surnames in Azerbaijani prose. In real life, it has been noticed that surnames arising from the combination of the son's or daughter's morphemes with the father's names have recently increased in real life. However, surnames with the suffix "zade", which have passed from Persian into our language, are less common in the prose of the years of independence than in the national and Russian forms.

The positive and negative traits of surnames are most evident in fictional expressions. As the name suggests, such names are not included in our national naming system, but simply created by any writer in accordance with the idea and essence of the work. Fictional surnames, which are an indicator of the individual creativity of a writer, have a rich stylistic potential. Thus, fictitious names, like personal names, serve to create a certain emotionality and harmony in the language. Fictitious names in works of art are signs of various phonetic and stylistic features and means of expression.

Finally, we can say that surnames in the Azerbaijani language are structurally and semantically rich, as well as stylistically diverse.

Key words: *onomastic units, surnames, surnames, prose works, stylistic shades, auxiliary names, endings of national surnames, stylistic features of surnames.*

Redaksiya heyətinin üzvü fil.ü.f.d.,dos. Məmmədova Elmira Kekeç Fikrət qızının rəyi əsasında çapa məsləhət görülmüşdür.